

ΔΕΝ ΦΤΙΑΧΝΟΜΑΣΤΕ ΣΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥΣ! ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΜΕ ΤΗ ΖΩΗ ΠΟΥ ΜΑΣ ΑΞΙΖΕΙ!

Όταν αποφασίζει να μιλήσει κανείς για τους εθισμούς, αν δεν είναι επιστήμονας υγείας, συνήθως το κάνει για να επιπλήξει όλους εκείνους που παίρνουν ναρκωτικά, καπνίζουν κ.ο.κ., γιατί όλα αυτά είναι «κακά» ή αντίθετα για να εναντιωθεί σε όλους τους παραπάνω «γκρινιάριδες». Το σωστό ερώτημα που θα προσπαθήσουμε να εξετάσουμε είναι για ποιον λόγο υπήρξαν και υπάρχουν εξαρτήσεις ιστορικά και σε κάθε κοινωνία ως σήμερα.

Στα μέσα του 20ου αιώνα, έλαβαν χώρα 3 διαφορετικά πειράματα που είχαν αντικείμενο το ζήτημα των ναρκωτικών. Τα 2 είχαν αυτοτελώς το ζήτημα των ναρκωτικών. Στο πρώτο πείραμα τοποθετήθηκε ένα ποντίκι σε ένα κλουβί με 2 μπουκάλια, ένα μπουκάλι με νερό και ένα μπουκάλι με νερό εμπλουτισμένο με ηρωίνη. Σε αυτή τη περίπτωση ο ποντικός πέθανε από υπερβολική δόση καθώς πήγαινε συνέχεια στο μπουκάλι με την ηρωίνη. Το δεύτερο πείραμα, που το διεξήγαγε ο ψυχολόγος Bruce Alexander, ποντικός δεν βρισκόταν μόνος του στο κλουβί. Είχε παιχνίδια και άλλα ποντίκια για να παίξει ή να κάνει σέξ. Τα αποτελέσματα ήταν τελείως διαφορετικά καθώς κανένα ποντίκι δεν πέθανε και σχεδόν ποτέ δεν πίνανε από το μπουκάλι με την ηρωίνη. Το πείραμα αυτό επιβεβαιώθηκε από την πραγματικότητα. Στον πόλεμο του Βιετνάμ περίπου το 20% των στρατιωτών έκαναν χρήση ηρωίνης όμως με το που γύρισαν πίσω το 95% αυτών δεν συνέχισε τη χρήση. Τα παραδείγματα αυτά μας δείχνουν πως τα ναρκωτικά και γενικότερα οι εξαρτήσεις έχουν κοινωνικά και ταξικά χαρακτηριστικά.

Σε ένα σύστημα που δεν έχει να δώσει τίποτα ουσιαστικό, ούτε ευκαιρίες για μόρφωση, δουλειά, ποιοτική ψυχαγωγία αλλά ούτε και πρότυπα και αξίες ζωής, που η στροφή στον ατομικό δρόμο προωθείται ως όρος επιβίωσης και το μέλλον, κυρίως της νέας γενιάς, προδιαγράφεται πιο δυσοίωνο από ποτέ, το "καταφύγιο" των εξαρτήσεων

φαντάζει σε πολλούς ως μοναδική διέξοδος. Το ποτό, ο καφές, τα τσιγάρα και τα ναρκωτικά όμως σύμφωνα με τα παραπάνω μπορούμε να βάλουμε στην ίδια μοίρα και την συστηματική παρακολούθηση τηλεόρασης, το υπερβολικό(σε ώρες) gaming, την ανάγκη που νιώθει κάποιος να πηγαίνει κάθε Κυριακή στο γήπεδο, τις κόντρες με αμάξια, το σέξ και άλλα πολλά που αποτελούν μέσα διασκέδασης του σύγχρονου ατόμου.

Οι νέοι, μαθητές-φοιτητές-άνεργοι ή η σκληρά εκμεταλλεύμενη νέα βάρδια των εργαζομένων, μπροστά στους κανόνες, στην μίζερη κανονικότητα, μπροστά στον ορυμαγδό νομοσχεδίων και κανόνων που τσακίζουν τη ζωή τους, συχνά επιλέγουν το δρόμο της ατομικής φυγής, της λιποψυχίας, της εξάρτησης. Προσπαθώντας να δημιουργήσουν το δικό τους παράδεισο, που θα διώξει έστω και προσωρινά, τα καθημερινά προβλήματα και τη σκέψη μιας κοινωνίας που τους συνθλίβει, καταστρέφουν την ευκαιρία να αλλάξουν από τη ρίζα τους τα προβλήματά τους.

Πολλοί νομίζουν ότι η χρήση ουσιών είναι προσωπική υπόθεση κάποιων ανθρώπων και των οικογενειών τους. Όμως παραλείπουν να αναγνώσουν ότι η ρίζα του προβλήματος είναι πολύ πιο βαθειά και άρρηκτα συνδεδεμένη με την ίδια τη φύση του καπιταλιστικού συστήματος. **Η εξάρτηση από τις ουσίες ως ακραία μορφή αλλοτρίωσης του σύγχρονου ανθρώπου, αποτυπώνει με τον πιο δραματικό τρόπο όλη την κοινωνική παθολογία της εποχής κι εκφράζει την τεράστια δυσφορία του σύγχρονου ανθρώπου,** του υποχρεωμένου να ζει σε συνθήκες κοινωνικής και πολιτιστικής παρακμής. Παρ' όλο που καμιά κοινωνική τάξη δεν είναι απαλλαγμένη από το πρόβλημα, κυρίαρχα στις υποβαθμισμένες συνοικίες, που υπάρχει πολύ μεγάλη

ανεργία, κοινωνική δυστυχία, ρατσισμός, στους μετανάστες, στους πρόσφυγες, οι όροι είναι πιο ευνοϊκοί για την χρήση ουσιών. Σε περιοχές όπου συνυπάρχει μεγάλη ανεργία των νέων και ταυτόχρονα μεγάλη διαρροή από το σχολείο, συνήθως υπάρχει μεγαλύτερη διάδοση της χρήσης.

Ιδιαίτερα σε συνθήκες οξείας οικονομικής κρίσης, η φυγή στο αλκόολ και στα ναρκωτικά χτυπάει ακόμα εντονότερα τη νεολαία. Αξίζει να ρίξουμε μια ματιά στα «νούμερα» που δίνουν οι «επίσημοι φορείς του κράτους»: στους μαθητές 15-19 ετών η χρήση κάνναβης αγγίζει το ποσοστό του 13,4%. 1 στους 7 μαθητές λυκείου (15,2%) έχει κάνει χρήση παράνομης ουσίας έστω και μια φορά στη ζωή του, ενώ το 9,8% αυτών έχει επαναλάβει τη χρήση τουλάχιστον 3 φορές. Το 14,1% στους μαθητές 15-19 ετών έχει κάνει τουλάχιστον μια φορά χρήση εισπνεόμενων ουσιών, το 9,3% χρήση ηρεμιστικών ή υπνωτικών χαπιών και το 5% έχει κάνει χρήση αναβολικών ή ταυτόχρονη χρήση αλκοόλ και φαρμάκων. Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι, το υψηλότερο ποσοστό χρήσης ναρκωτικών στους νέους εμφανίζεται στα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα 19,2% και Θεσσαλονίκη 19%) και κυρίως στις «υποβαθμισμένες» περιοχές τους.

Πώς λοιπόν απαντάει το κράτος στη μάλιστα αυτή που όλο και διογκώνεται;

Σε μια κοινωνία που όλα μετρώνται με γνώμονα το χρήμα, η πολιτική που ακολουθείται από το αστικό κράτος στοχεύει στην εμπορευματοποίηση ακόμα και του ανθρώπινου πόνου και της δυστυχίας για να θησαυρίζουν οι επιχειρηματίες. Συγκεκριμένα προωθείται συστηματικά η ιδιωτικοποίηση όλων των υπηρεσιών πρόληψης - απεξάρτησης - κοινωνικής επανένταξης, κλείνουν τα δημόσια κέντρα πρόληψης, απολύεται το αναγκαίο, για την απεξάρτηση, κομμάτι του επιστημονικού προσωπικού των κέντρων, στοχοποιούνται «στεγνά» θεραπευτικά προγράμματα όπως το 18 άνω και επεκτείνονται μονάδες υποκατάστασης που χορηγούν μεθαδόνη. Το κράτος φυσικά και οι μηχανισμοί του γνωρίζουν πολύ καλά πως αυτό που προωθούν όχι μόνο απέχει πολύ από την ουσιαστική στήριξη και επανένταξη του χρήστη αλλά στρέφεται και εναντίον του. Και το χειρότερο είναι ότι προσπερνούν ως «χαμένες υποθέσεις» νέα παιδιά, θεωρώντας ότι το περισσότερο που τους οφείλουν είναι η συντήρηση με υποκατάστατα της οδύνης τους, τα οποία το μόνο που κάνουν είναι να διαιωνίζουν την κατάσταση στην οποία είναι παγιδευμένοι οι χρήστες.

Μπορούν άραγε στο σήμερα να εξαλειφθούν ως κοινωνικό φαινόμενο οι εξαρτήσεις;

Έκφραση της κρίσης της σημερινής αστικής κοινωνίας, το πρόβλημα του εθισμού δεν αντιμετωπίζεται ριζικά με καμία «εθνική πολιτική κατά των ναρκωτικών». Δεν περιορίζεται με «κέντρα πρόληψης» και «προγράμματα υποκατάστασης», τα οποία δεν αμφισβητούν το περιεχόμενο και την ουσία της

εξάρτησης. Δεν θα αλλάξει κάτι αν αυξηθούν παραπάνω οι φόροι στα τσιγάρα και στο αλκόολ και αν τοποθετηθούν τεράστιες ενδείξεις πάνω στα πακέτα τσιγάρων, ούτε αν απαγορεύεται το κάπνισμα σε κλειστούς χώρους. Δεν είναι θέμα κρατικής καταστολής, δικαστικών και διοικητικών μέτρων, ποινικής δίωξης ή αποποινικοποίησης, άλλης διαχείρισης κλπ. Αντιμετωπίζεται με την υπέρβαση του δίπολου «νομιμοποίηση ή καταστολή», γιατί και οι δύο αποτελούν πλευρές το ίδιου νομίσματος, της καθυπόταξης της νεολαίας. Νομιμοποίηση σημαίνει μαζικοποίηση και αναβάθμιση της εξάρτησης, όπως άλλωστε έδειξε και η ευρωπαϊκή εμπειρία. Καταστολή σημαίνει οριστική περιθωριοποίηση των χρηστών, η οποία τους οδηγεί σε μεγαλύτερη εξάρτηση, με τραγικά αποτελέσματα, όπως είχαμε και στη χώρα μας το προηγούμενο διάστημα.

Προφανώς δεν έχουμε αυταπάτες ότι η μάλιστα αυτή ως κοινωνικό φαινόμενο μπορεί να αντιμετωπιστεί μέσα στα πλαίσια του καπιταλιστικού συστήματος, αλλά αυτό δεν οδηγεί σε καμιά περίπτωση σε μοιρολατρική στάση απέναντι στο πρόβλημα. Η διεκδίκηση δημόσιας και δωρεάν παροχής υπηρεσιών πρόληψης, η απεξάρτηση με στεγνά προγράμματα που θα στοχεύουν στην ουσιαστική στήριξη και στην κοινωνικής επανένταξη, με πλήρη χρηματοδότηση από το κράτος και επαρκές επιστημονικό προσωπικό χωρίς συμμετοχή ιδιωτών, θα πρέπει να γίνουν υπόθεση πάλης του λαϊκού κινήματος. Η αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού για να είναι αποτελεσματική πρέπει να είναι αναπόσπαστα δεμένη με το βαθμό ανάπτυξης του λαϊκού κινήματος, με τον αγώνα για μια άλλη κοινωνία. Και δένεται αυτός ο αγώνας, από τη μια, γιατί όσο θα αναπτύσσεται σε μια τέτοια κατεύθυνση το λαϊκό κίνημα θα μπορεί να βάζει φραγμούς στην επικίνδυνη κυρίαρχη πολιτική για τα ναρκωτικά και να έχει κατακτήσεις και, από την άλλη, γιατί αυτή η άνοδος του κινήματος θα διαπαιδαγωγεί, θα προπαγανδίζει και θα πολλαπλασιάζει την ανυπότακτη στάση ζωής της νεολαίας που αποτελεί θωράκιση απέναντι στις εξαρτήσεις.

Η λύση του προβλήματος των ναρκωτικών είναι υπόθεση ενός μαζικού νεολαιίστικου ρεύματος-φορέα ενός απελευθερωτικού πολιτισμού, που θα δημιουργεί ρήξεις στην παντοκρατορία του κεφαλαίου και των ΜΜΕ και θα απελευθερώνει τις συνειδήσεις των νέων από κάθε εξάρτηση. Απάντηση στην ατομική φυγή και τη «λύση» των ναρκωτικών και των «ψεύτικων παραδείσων» είναι η συλλογική ζωή και η οργανωμένη πάλη. Είναι η, με τέτοιους όρους, αντιμετώπιση κατά πρόσωπο των καθημερινών προβλημάτων που το ίδιο το εκμεταλλευτικό σύστημα γεννάει και αναπαράγει, είναι η σύγκρουση με τους πυλώνες της κυρίαρχης πολιτικής που μας θέλει ναρκωμένους για να μην την αμφισβητούμε, είναι εν τέλει η ανατροπή αυτού του σάπιου κόσμου και η οικοδόμηση της άλλης κοινωνίας.